

USMF „Nicolae TESTEMIȚANU”

Catedra de management și psihologie

**TEMA: 6. Personalitatea
medicului. Structura și
dinamica personalității lui.**

Subiectele temei:

- 1. Personalitatea. Definire și caracterizare generală. Însușirile personalității.**
- 2. Statutul și rolul social al medicului.**
- 3. Trăsăturile de personalitate și profesionale ale medicului.**
- 4. Factorii stresogeni specifici profesiei de medic.**
- 5. Burnout sau sindromul arderii profesionale.**

Personalitatea este
pentru om ceea ce
parfumul este
pentru o floare.

Definire

Norbert Sillamy:

„*Personalitatea* - element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează și o diferențiază de o altă persoană.”

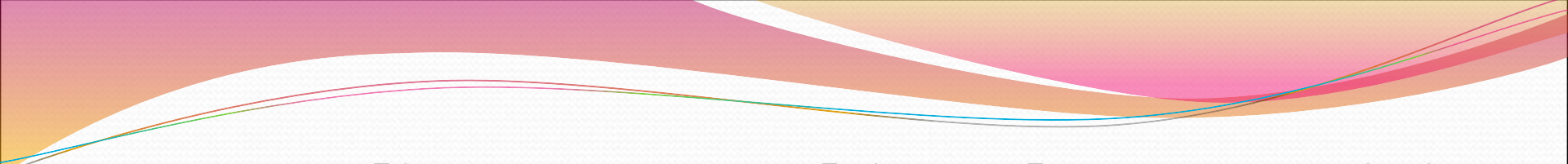

Definire

**Personalitatea – ființă
*bio-psiho-socio-
culturală.***

Modelul general-uman de personalitate include în sine (obligatoriu):

- 1. Apartenența la specia umană;**
- 2. Calitatea de ființă socială, deci, membru al societății;**
- 3. Calitatea de ființă conștientă dotată cu gândire și voință;**
- 4. Participarea la cultură, dotată cu valori și orientată după aceste valori;**
- 5. Potențial creativ.**

**Personalitatea este subiectul uman privit
din trei aspecte:**

- *subiect pragmatic (homo faber),
cel ce transformă lumea și
tinde să o stăpânească;***

**Personalitatea este subiectul uman privit din
trei aspecte:**

**- *subiect epistemic* (*homo sapiens -
sapiientissimus*), cel ce ajunge la
conștiință de sine și de lume.**

***Beneficiază și participă la procesul
de gigantic și nelimitat de cunoaștere
realizat de omenire.***

**Personalitatea este subiectul uman privit din
trei aspecte:**

- *subiect axiologic (homo valens),*
ființă care fără a se rupe de
natură a depășit-o și a intrat
sub imperiul culturii.**

Personalitatea
este întotdeauna
unică și originală

Însușirile personalității:

Temperamentul

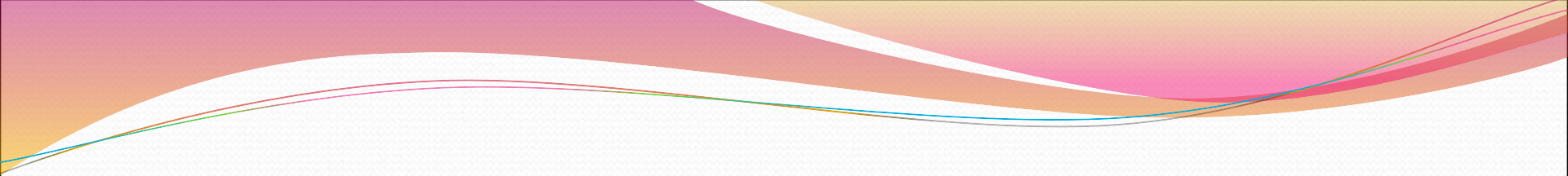
Aptitudinile

Characterul

Temperament - („tempero” – amestec de proporții)

Norbert Sillamy:

**„un ansamblu de elemente biologice,
care, împreună cu factorii psihologici,
constituie *personalitatea*.”**

Temperamentul – 4 tipuri:

Coleric

Sangvinic

Flegmatic

Melancolic

Aptitudinile

constituie latura instrumentală și executivă a personalității.

Se împart în:

- *Generale;*
- *Speciale.*

Caracterul

*formațiune superioară la
structurarea căruia contribuie
trebuințele umane, motivele,
sentimentele superioare,
convingerile morale, aspirațiile
precum și concepția despre
lume și viață.*

Statutul social al medicului

Statutul – reprezintă poziția ocupată de o persoană sau un grup de persoane în societate.

Poziția ocupată de medic în societate este determinată de: *Valoarea sănătății, Vieții și Morții; Puterii pe care o deține; Prestigiu.*

Statutul medicului

Este asociat cu așa valori ca:

Putere,

Cunoaștere,

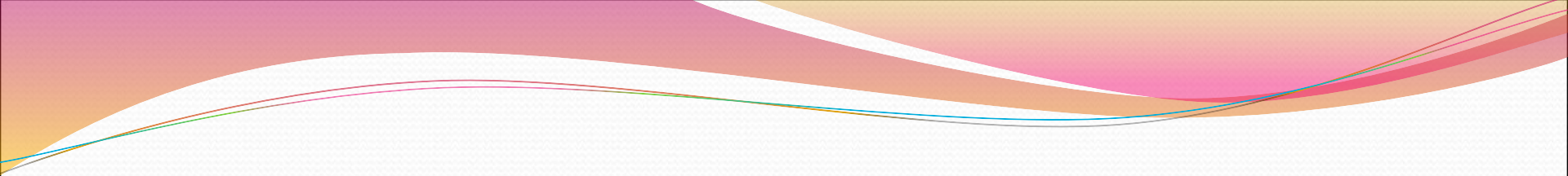
Devotament,

Eroism,

Capacitate de sacrificiu.

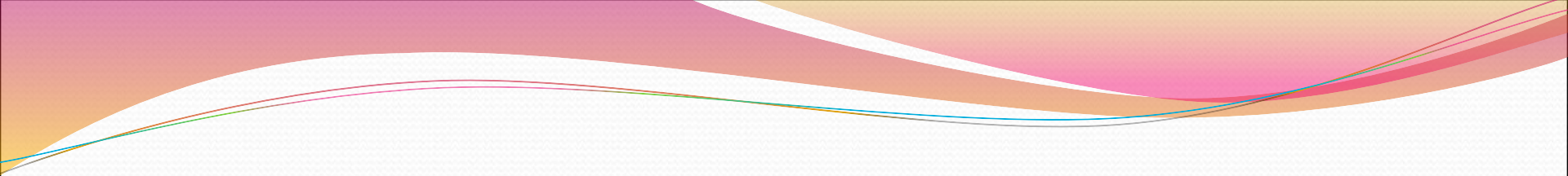
În viziunea D. Patrick și G. Scambler (1986), medicul – în relație cu Statutul său are dreptul:

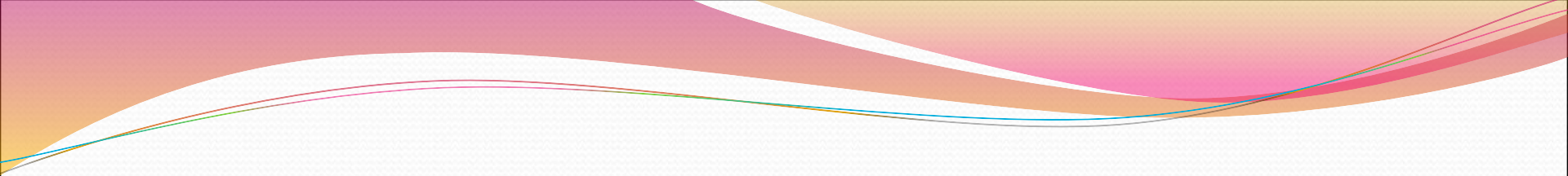
- de a examina pacienții fizic, să pătrundă în zonele interioare ale vieții intime și personale ale pacientului;**
- garantarea unei autonomii considerabile în practica medicală;**
- ocuparea unei poziții de autoritate în relația cu pacientul.**

La nivelul *statutului și rolului* pe care le cere societatea de la medic, conștient, regăsim caracteristici logice și raționale, conform Delay și Pichot:

- *competență tehnică*;
- *atitudine universalistă* – medicul trebuie să trateze orice persoană, indiferent de naționalitate, religie etc.;

-
- *specificitate funcțională* – privilegiile, obligațiile și competențele medicului nu sunt valabile decât în domeniul medicinei – singura instituție, în afara căsătoriei, care permite accesul la intimitatea fizică și morală a persoanelor.
 - *neutralitatea afectivă*;

-
- *atitudine altruista și dezinteresată;*
 - *rolul social*, ce constă în autentificarea bolii, care nu intră în ordinea socială decât după confirmarea de către o instituție medicală.

D. Patrick și G. Scambler (1986) specifică următoarele așteptări față de rolul profesional al medicului:

- să aplice la un înalt nivel profesional cunoștințele și aptitudinile sale în tratarea bolii;**
- să acționeze pentru bunăstarea pacientului și a societății mai mult decât în folosul său;**
- să fie obiectiv și detașat emoțional;**
- să promoveze și să respecte regulile (normele) practicii medicale.**

Semnificația medicului

Medicul este unica persoană căruia un necunoscut i se adresează imediat ce i se află profesia, adresându-se „DOCTORE”.

Imaginea pe care o inspiră MEDICUL – este cea a unei ființe puternice, cu mare autoritate, capabil să-i protejeze pe ceilalți.

Trăsăturile profesionale ale medicului (*Melloni*):

Eficiența în îngrijirea patologiei curente, în depistarea bolilor rare etc.;

Apelul la alt specialist – numai în problemele care-l depășesc;

Cunoașterea propriilor limite;

Capacitatea de a armoniza tratamentul său cu cel dat de alți specialiști.

Medicul – el însuși „*un medicament*”

Rolurile:

Tutore autoritar

Mentor

Savant

Bun părinte, protector

Avocat al „adevărului”

Trăsăturile de personalitate și profesionale ale medicului:

În opinia pacientului, un medic “bun”, posedă următoarele dintre calități:

Explică clar evoluția stării de sănătate a pacientului și succesiunea vizitelor ulterioare;

Manifestă simțul umorului în activitatea profesională;

Trăsăturile de personalitate și profesionale ale medicului:

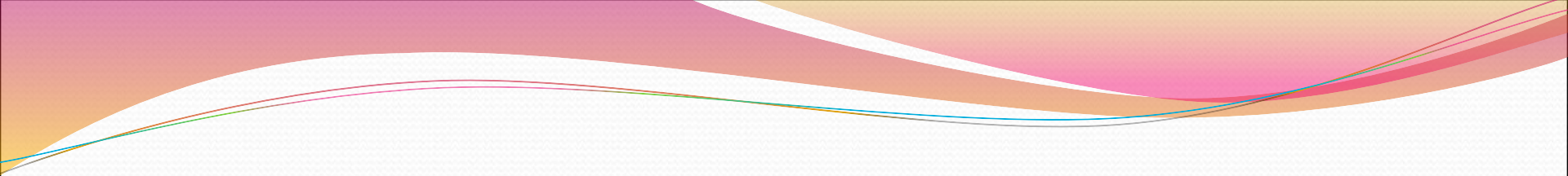
Încurajează o comunicare destinsă și cuprinzătoare (solicită opinia pacienților, încurajează pacienții, verifică gradul de înțelegere a problemelor medicale etc.);

Acordă toată atenția pacientului și problemelor lui de sănătate.

Calități terapeutice necesare unui medic (după I. Iamandescu):

Respectul. Câteva reguli prin care se poate exprima respectul față de pacient:

- Să te prezinți clar și să specifici motivul pentru care te afli acolo;
- Să te interesezi cum resimte pacientul situația în care se află (internat, aflat în cabinetul de consultații etc.);

-
- Să discuți stând la nivelul pacientului, într-un loc în care poți fi ușor urmărit, văzut și auzit;
 - Să previi pacientul înainte de a face manevre medicale dureroase, în timpul examinării fizice și atunci când în cadrul anamnezei vă veți referi la lucruri care ar putea provoca suferință morală;
 - Să reacționezi astfel încât pacientul să fie conștient că ai auzit ce spune.

Calități terapeutice necesare unui medic (după I. Iamandescu):

Autenticitatea. A fi autentic implică a recunoaște în fața pacientului ce știi și ce nu știi să faci sau poți ori nu poți să faci, și a negocia un plan pentru viitor care să fie bazat pe priceperea ta.

Acest aspect al autenticității este o componentă a încrederii pacientului față de medic.

Calități terapeutice necesare unui medic (după I. Iamandescu):

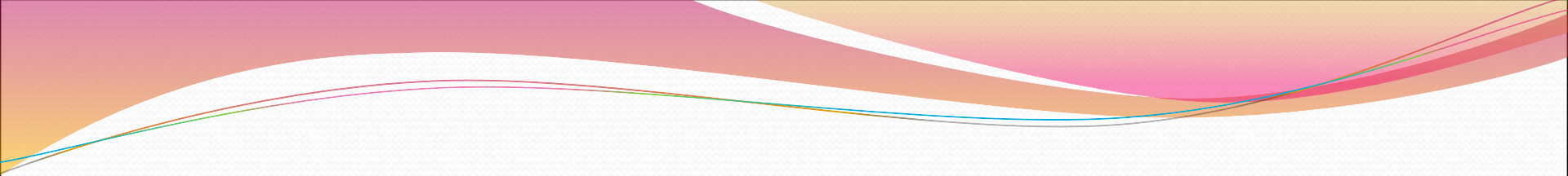
Empatia - înseamnă să înțelegi exact ceea ce spune pacientul și să îi faci cunoscut faptul că ai înțeles.

Modalitatea de a manifesta empatie într-o consultație presupune:

Trebuie să încerci să obții o conversație în care să existe reciprocitate (dialog).

Să dezvolti și să folosești un vocabular compus din cuvinte descriptive.

Să acorzi atenție comunicării nonverbale, în special paralingvisticii.

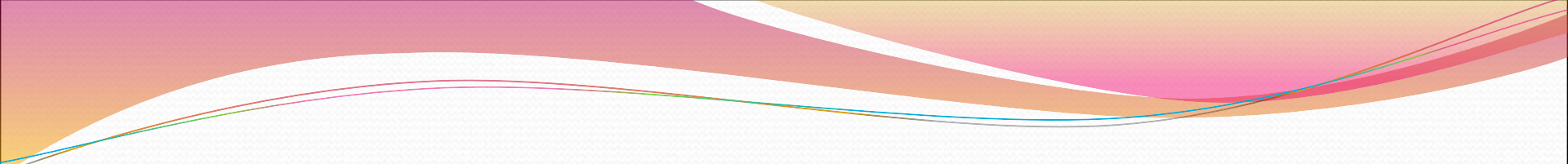

Empatia este un fel de înțelegere.

Arta empatiei constă în a învăța să
discuți cu pacienții astfel încât să obții
maxim de informații și cât mai exacte
despre propriile lor gânduri și
sentimente.

Delay și Pichot au alcătuit o listă cu
principalele calități cerute medicilor:

- conștiință profesională (100%),
- devotament (75-95%),
- exactitatea diagnosticului (51-66%),
- cunoștințe științifice (33%),
- franchețe (12%)
- dezinteres material (11%),
- autoritate (9%).

Bolnavii raportează medicului atitudinile lor afective, ostilitatea lor și relațiile ambivalente pe care le-au avut anterior în relațiile cu părinții sau cu alte persoane semnificative din anturajul lor.

Această relație de dependență apare pregnantă în cursul transferului.

! Cu cât pacienții sunt mai grav bolnavi și boala este mai îndelungată, cu atât transferul și dependența față de medic este mai intens.

Psihologul **Donn W. Parson** subliniază că în fața omului bolnav medicul poate adopta **5 tipuri de atitudini**:

- de competență tehnică;
- universalistă;
- de specificitate funcțională;
- de neutralitate afectivă (*când refuză relațiile personale cu bolnavul*);
- altruistă.

Rolul social al medicului

Rolul social – *reprezintă un model de comportare asociat unei poziții sociale sau unui status, punerea în act a drepturilor și datoriilor prevăzute de statusurile indivizilor și grupurilor într-un sistem social.*

Rolul social al medicului
*este determinat de societate
și reprezintă totalitatea
acțiunilor care sunt
așteptate și dorite de către
pacient.*

ADEVĂRUL: ...*fruct*
ce nu trebuie cules decât
când e copt. (Voltaire)

O zi frumoasă în continuare!